

Белы снег, шэры лёд

Дванаццатая Беларуская антарктычная экспедыцыя, арганізаваная Нацыянальнай акадэміяй навук, адправіцца на Белы кантынент у лістападзе. Некалькі месяцаў ва ўмовах вечнай мерзлаты палярнікі будуць займацца навуковымі даследаваннямі, у тым ліку тымі, якія дазваляюць ацаніць фактары, што ўплываюць на змены клімату Зямлі. Даследаванні правядуць як з выкарыстаннем наземных дыстанцыйных прыбораў вымярэння, так і з дапамогай беспілотнікаў і касмічных спадарожнікаў. Карэспандэнт «Р» даведалася падрабязнасці.

Навуковы інтарэс

Напрацаваная за апошнія гады транспартная лагістыка і ў гэтай экспедыцыі прынцыпова не змянілася. Расійскі карабель «Акадэмік Фёдараў», які звычайна восенню дастаўляў нашых вучоных да месца базіравання Беларускай антарктычнай станцыі, прычаліць да берагоў Антарктыды толькі ў канцы сакавіка. Таму да Антарктыды наша каманда дабярэцца па паветры.

— Згодна з планамі ў пачатку лістапада палярнікі выляцяць у Кейптаўн, адкуль міжкантынентальным рэйсам Іл-76 пераправяцца на расійскую палярную станцыю «Навалазараўская», — патлумачыў маршрут начальнік Рэспубліканскага цэнтра палярных даследаванняў Нацыянальнай акадэміі навук Ігар Пільшчыкаў. — Затым перасадка на маленькі самалёт БТ-67, які з прамежкавымі дазапраўкамі на бельгійскай і японскай палярных станцыях пераадолее 1700 кіламетраў і высадзіць нашых палярнікаў ля гары Вячэрняя, дзе базіруецца наша станцыя. У Антарктыдзе каманда будзе працаваць да красавіка.

У склад экспедыцыі ўвойдуць 8—9 чалавек. У іх ліку ўрач і кухар.

— У нас ёсць дваццаць кандыдатаў, — працягвае Ігар Пільшчыкаў. — Пяцёра з іх ужо бывалі ў Антарктыдзе. Яны добра сябе зарэкамендавалі як спецыялісты, таму ў выпадку паспяховага праходжання медыцынскай камісіі ў першую чаргу рэкамендаваныя для ўключэння ў асноўны склад. Астатнія вакантныя пасады зоймуць навабранцы — навуковыя і тэхнічныя спецыялісты.

У склад маючай адбыцца экспедыцыі ўпершыню ўвойдзе кухар. Яго задача — забяспечыць палярнікаў збалансаваным харчаваннем з улікам абмежаванага набору прадуктаў. Пры складанні меню ён будзе кіравацца інструкцыяй Міністэрства аховы здароўя, якую ведамства распрацавала спецыяльна для палярнікаў. У цэлым іх рацыён мала чым адрозніваецца ад нашага. Акрамя круп, макароны і тушонкі туды ўваходзяць мяса глыбокай замарозкі, садавіна і гародніна. Ну і, вядома, гарачыя чай і кава.

— Мы разглядаем будучую экспедыцыю як важны этап падрыхтоўкі да першай у гісторыі Беларусі круглагадовай экспедыцыі. Яе пачатак запланаваны на снежань 2020 — студзень 2021 года, — дадаў Ігар Пільшчыкаў.

Вялікая будоўля

Станцыя складаецца з некалькіх службовых, жылых, лабараторных і тэхналагічных аб'ектаў. Першы аб'ект уявілі ў эксплуатацыю ў 2015 годзе. Над другім працуюць ужо трэці год. Што ён сабой уяўляе? Гэта высокая платформа, на якой на дадзены момант устаноўлены пяць з васьмі модуляў. У гэтым годзе ў Антарктыду даставяць фінальныя тры модулі — жылы, лабараторна-жылы і амбулаторна-хірургічны. З іх уводам у эксплуатацыю можна будзе казаць аб завяршэнні першага этапу будаўніцтва Беларускай антарктычнай станцыі.

— Сучасная дызельная электрастанцыя, якую зманціравалі падчас мінулагадняй экспедыцыі, забяспечвае станцыю электрычнасцю ў перыяд сезона і зімоўкі, — паказвае здымкі модуля кіраўнік антарктычных экспедыцый Аляксей Гайдашоў. Іна Гарбаценка. Белы снег, шэры лёд

У гэтым сезоне палярнікі зоймуцца комплексам навуковых даследаванняў. Сярод іншага — наземны і спадарожнікавы маніторынг атмасферы, вывучэнне азонавага слоя. Не менш цікавымі абяцаюць стаць вынікі даследаванняў уплыву дзейнасці чалавека на прыроднае асяроддзе Антарктыкі.

— Сумесна з фінскімі вучонымі працягнем даследаваць тэрмічны рэжым і ўзровень прэснаводных вадаёмаў Антарктыкі на азёрах Ніжняе і Верхняе, з расійскімі — радыяцыйныя характарыстыкі снежных і лядовых паверхняў, — Ігар Пільшчыкаў расказвае аб сумесных з іншымі краінамі праектах. — У гэтым годзе мы падпісалі мемарандумы аб супрацоўніцтве ў Антарктыцы з Турцыяй і Балгарыяй. Яны гатовыя прыняць на сваіх палярных станцыях

нашых вучоных ужо ў гэтым сезоне. Даследаванні дапамогуць дакладней ацаніць фактары, якія ўплываюць на клімат. Даследаванні будуць праводзіцца з выкарыстаннем наземных дыстанцыйных прыбораў вымярэння, з дапамогай беспілотнікаў і касмічных спадарожнікаў.

Сабраныя навуковыя матэрыялы даставяць на Вялікую зямлю, дзе іх прааналізуюць вучоныя з Акадэміі навук і іншых навуковых устаноў нашай краіны, блізкага і далёкага замежжа. Пакуль вучоныя будуць праводзіць навуковыя праграмы, адбіраць узоры прыродных матэрыялаў, яны самі стануць аб'ектам даследавання. Урач экспедыцыі зоймецца вывучэннем нейронавых сетак галаўнога мозга палярнікаў у экстрэмальных умовах Антарктыкі.

У планах — палепшыць магчымасці сувязі з Вялікай зямлёй. У першую чаргу забяспечыць станцыю інтэрнэтам і спадарожнікавым тэлебачаннем. Магчыма, ужо ў гэтай экспедыцыі ў тэставым рэжыме на станцыі ўвядуць у эксплуатацыю абсталяванне спадарожнікавай сувязі, якое забяспечыць кругласутачны інтэрнэт.

У наступным сезоне нашы палярнікі адправяцца ў першую зімовачную экспедыцыю. Працягнецца яна 9—12 месяцаў. Умовы будуць не з простых! Калі ў прыбярэжнай частцы Антарктыды надыходзіць палярная ноч, тэмпература паветра апускаецца да мінус 50 градусаў. У дадатак у лютым спыняюцца авіязносіны, а ў сакавіку—красавіку завяршаецца марскі рух у зоне базіравання нашай станцыі. Аж да лістапада любыя транспартныя зносіны з Вялікай зямлёй адсутнічаюць. Затое падчас зімовачнай экспедыцыі палярнікі змогуць весці бесперапынныя назіранні і праводзіць унікальныя даследаванні. Зімоўка для краіны важная і ў міжнародным плане. Аляксей Гайдашоў растлумачыў чаму:

— У гэтым годзе на Кансультацыйнай нарадзе па Дагаворы аб Антарктыцы ў Празе наша краіна выступіла з намерам падаць заяўку на ўзгадненне статусу кансультацыйнага боку Дагавора аб Антарктыцы. Адна з найважнейшых умоў узгаднення гэтага статусу — наяўнасць уласнай станцыі і правядзенне бесперапынных навуковых даследаванняў.

Першая зімоўка павінна быць перш за ўсё эксперыментальнай. Нам прыйдзецца сутыкнуцца з тэмпературамі да мінус 50 градусаў, ураганным ветрам да 70 метраў за секунду, снежнымі намецамі і палярнай ноччу. Таму спачатку неабходна пратэсціраваць сістэмы жыццезабеспячэння ва ўмовах максімальных нагурузак і неспрыяльных прыродных фактараў. Склад першай зімовачнай экспедыцыі плануецца сфарміраваць пераважна з тэхнічных спецыялістаў, якія ўжо маюць вопыт працы ў палярных умовах. Расійскі бок гатовы аказаць садзейнічанне ў арганізацыі навуковых

Источник: “Рэспубліка” – 2019-09-17

назіранняў па запатрабаваных, але пакуль не прадстаўленых у нашых навуковых праграмах напрамках даследаванняў — акіяналогіі, марской і лядовай разведках. Для гэтага плануецца ўключыць у склад Беларускай зімовачнай экспедыцыі аднаго-двух вопытных расійскіх вучоных-палярнікаў.